

Tehy ry
PL 10
00060 Tehy

Lausunto 28.8.2018

Opetushallitus
PL 380
00530 Helsinki
kirjaamo@oph.fi

Viite OPH -2442-2017

LAUSUNTO henkilökohtainen avustaminen puhtaus- ja kiinteistöpalveluala ammattitutkinnon perusteissa luonnoksesta

Opetushallituksen pyynnöstä Tehy lausuu henkilökohtainen avustaminen puhtaus- ja kiinteistöpalveluala ammattitutkinnon perusteissa luonnoksesta ja lausunto koskee **tutkinnon osaa ja hyväksytyin suorituksen kriteereitä.**

Koulutuksen lähtökohtana tulee olla osaamisperustaisuus ja asiakas/avustettavalähtöisyys. On tärkeää vielä selvittää tutkinnonosan liittäminen SORA -lainsäädännön piiriin, koska avustettava on riippuvainen toisten ihmisten (henkilökohtaisen avustajan) avusta ja huolenpidosta. Avustettava on siten erityisen haavoittuva, varsinkin silloin, jos hänen tilassa/voinnissa tapahtuu muutoksia. Näin ollen on huomionarvoista, ettei yhteiskunnan varoilla kouluteta soveltumattomia henkilöitä kyseiseen tehtävään!

Tutkinnon perusteiden työelämälähtöisyys ja tutkinnossa vaadittava ammattitaito, osaamisen arviointi ja ammattitaidon osoittaminen

Tutkinnonosan ammattitaitovaatimukset ovat työelämälähtöiset ja pääosin selkeät. Huomiota tulee kuitenkin kiinnittää ammatillisuuteen, elinikäiseen oppimiseen ja uuden oppimisen taitoihin, koska henkilökohtaisen avustajan tehtävät vaihtelevat huomattavasti riippuen avustettavasta. Lisäksi työturvallisuus esimerkiksi ergonomia korostuu tilanteissa, joissa avustettavalla ei ole riittävästi tietoa ergonomian perusteista ja opiskelija voi joutua tilanteisiin, missä hänen terveytensä on vaarassa. Ammattitaitovaatimusten hyväksytyin kriteereissä on kuitenkin jonkin verran päällekkäisyyttä ja epäloogisuutta. Tämä tulee korjata, koska vain selkeät ja helposti ymmärrettävät kriteerit ovat työelämälähtöisiä ja mahdollistavat tasapuolisen ja oikeudenmukaisen osaamisen arvioinnin.

- ...kognitiokykyjen tuomat muutokset on epämääräinen ilmaisu, tulee muuttaa konkreettisemmaksi
- ...työnjohdolliset määräykset ja ohjeet on varsin laaja kriteeri, voisi pikemminkin olla ammattitaitovaatimus? eli muokattava konkreettisemmaksi
- Suunnitteleepalveluja: osa kriteereistä ei ole suunnittelua ja siten tulisi siirtää tarkoituksenmukaisen ammattitaitovaatimuksen yhteyteen tai muokata esimerkiksi seuraavasti: tietää perusasiat erilaisista vammoista.....niin, että pystyy toteuttamaan vai pikemminkin suunnitelmaan?...avustamispalveluja
- toimii vuorovaikutuksessa.... tämä on mainittu toisen ammattitaitovaatimuksen yhteydessä, joten tässä kohtaa turha, voi poistaa
- huolehtii omasta työturvallisuudestaan... on "Noudattaa työturvallisuutta ja ergonomiaa" ammattitaitovaatimuksen kriteeri eli tästä voi poistaa
- ottaa huomioon "suunnittelussa" (sana puuttuu) avustettavan turvallisuuden
- toteuttaa HA toimimiseen liittyviä palveluja ammattitaitovaatimuksessa kriteeri toimii HA ottaen huomioon avustettavan yksityisyyden suojan, kuuluu pikemminkin "...hyödyntää säädöksiä" ammattitaitovaatimuksen alle

- toimii HA ...kodissa ja kodin ulkopuolella ammattitaitovaatimuksen kriteeri
 - perehtyy avustettavan yksilöllisiin tarpeisiin, on suunnittelua eli siirrettävä ko. ammattitaitovaatimuksen alle ja onkin jo siellä mainittuna
 - kriteeri noudattaa vaitiolo-velvollisuutta ja tietosuojaa on jo mainittu aiemmin ja kuuluu "säädos" ammattitaitovaatimuksen yhteyteen
 - käyttää avustettavan tarvitsemia viestintämenetelmiä...mainittu jo, joten tässä turhaa toistoa
 - hakee tietoa... mainittu toisen ammattitaitovaatimuksen yhteydessä aiemmin, joten tässä turha
 - toimii tehtävissään kohteliaasti, vuorovaikutteisesti... mainittu jo, joten tässä turhaa toistoa
 - arvioi omaa työsuoristustaan... mainittu jo, joten tässä turhaa toistoa
 - ottaa vastaan palautetta... mainittu jo, joten tässä turhaa toistoa
- Noudattaa työturvallisuutta ja työergonomiaa ammattitaitovaatimus
 - hygienian yhteyteen maininta hallitsee tavalliset varotoimet (on perusosaamista ja keskeinen käsite ja ko. työtapa, jos kaikki noudattaisivat, ei juurikaan infektiot leviäisi)
 - tulee lisätä kriteeri "hallitsee ergonomiset työasennot"
 - hallitsee työturvallisuusosaamisen, on todella laaja ja siksi pikemminkin ammattitaitovaatimus kuin kriteeri, joten tulee kuvata konkreettisemmin (vai onko tarvittava kuvattu jo edellä?), jos tällä viitataan turvallisuuskortissa kuvattuun osaamiseen, tämä tulee, joka tapauksessa muokata konkreettisemmaksi, niin että kaikkien osapuolten on mahdollista ymmärtää sisällöt esimerkiksi niin että kriteeristö kuvataan turvallisuuskorttisisältöjen mukaisesti ja sama koskee hygieniapassi/hygieniaosaaminen sisältöjä
- "Ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin" on liian laava ilmaisu ja voi johtaa sellaisiin ammattitaidon osoittamistapoihin, jotka eivät ole varsinaisia työtehtäviä tai yksittäisiin temppuihin, joilla pyritään osoittamaan osaamista.

Lopuksi mainittakoon, että runsas lauseenvastikkeiden käyttö haittaa tekstin ymmärtämistä.

Yhteenveto

Henkilökohtainen avustaminen tutkinnonosa puhtaus- ja kiinteistöpalveluala ammattitutkinnon perusteissa on pääpiirteissään työelämälähtöinen. Kuitenkin tulee kiinnittää huomiota kriteerien sijoitteluun ammattitaitovaatimusten yhteyteen sekä siihen että osa kriteereistä toistuu useassa kohdassa. Erytisen tärkeää vielä selvittää Henkilökohtainen avustaminen tutkinnonosan liittäminen SORA-lainsäädännön piiriin, koska avustettava on riippuvainen toisten ihmisten (henkilökohtaisen avustajan) avusta ja huolenpidosta. Näin ollen on huomionarvoista, ettei yhteiskunnan varoilla kouluteta soveltumattomia henkilöitä kyseiseen tehtävään!

Helsinki 28.8.2018

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
johtaja
Tehy ry

Lisätietoja: koulutuspoliittinen asiantuntija Kirsi Coco, kirsi.coco@tehy.fi, p. +358408215057

